

Aan
Van

Rijksministerraad
Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering

nota

Vaststelling halfjaarrapportage Cft en CAft

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2022-0000553082

Datum

16 augustus 2022

Opgesteld door

[Redacted]

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Op vrijdag 25 november 2022 ligt in de Rijksministerraad (RMR) de halfjaarrapportage van de twee financiële colleges – respectievelijk het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) en het College Aruba financieel toezicht (CAft) – ter vaststelling voor. In vervolg op deze vaststelling wordt de halfjaarrapportage doorgeleid naar de beide Kamers der Staten-Generaal van Nederland. Daarnaast wordt deze doorgeleid naar de Staten en besturen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Het halfjaarverslag van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft BES), welke een geïntegreerd onderdeel vormt van de rapportage, is slechts ter kennisname en wordt zonder tussenkomst van de RMR doorgeleid naar de beide Kamers der Staten-Generaal van Nederland.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om:

- Kennis te nemen van de door het C(A)ft en Cft BES uitgevoerde werkzaamheden en de belangrijkste punten van advisering over het afgelopen halfjaar, alsmede van het uitgelichte thema "Overheidsschuld van de Landen".
- De halfjaarrapportage van het Cft en CAft, conform artikel 4, lid 2, van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) en artikel 2, lid 4, van de van de Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft), vast te stellen en in te stemmen met de doorgeleiding ervan naar de beide Kamers der Staten-Generaal van Nederland, de Staten en besturen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Kern

De belangrijkste punten uit de halfjaarrapportage ten aanzien van de Landen en openbare lichamen zijn hieronder weergegeven.

Onze referentie

2022-0000553082

Datum

16 augustus 2022

Algemeen

- Hoewel de Landen mogen afwijken van de centrale begrotingsnorm¹ deed het Cft aanbevelingen om de begrotingen van Curaçao en Sint Maarten in lijn te brengen met de normen uit de Rft om het tekort te beperken. Een ontwerpbegrotingswijziging werd door beide Landen voorgelegd. Een definitieve begrotingswijziging werd gedurende het eerste halfjaar echter niet aangeboden.
- Op het gebied van investeringen dienen Aruba², Curaçao en Sint Maarten³ zowel het economische effect als het budgettaire effect op de meerjarenbegroting beter te duiden.
- Daarnaast geldt voor alle drie de Landen dat het vaststellen van de jaarrekeningen 2019 en 2020 wordt bemoeilijkt door het uitblijven van omvangrijke verbeteringen op het gebied van financieel beheer.
- Gedegen financieel beheer is voor de Landen van onverminderd groot belang en vormt onderdeel van de Landspakketten om de administratieve organisatie en interne beheersing van de begrotingsuitvoering te verbeteren.

Aruba

- Het CAft deed aanbevelingen bij de ontwerpbegroting zowel gericht op het maximaal beperken van het tekort in 2022 als op de mogelijkheid en noodzaak om vanaf 2023 overschotten te bewerkstelligen en tot schuldreductie te komen. Het CAft constateerde dat het merendeel van de aanbevelingen niet werd opgevolgd door Aruba.
- Ter verhoging van de belastingbaten zal Aruba per 1 januari 2024⁴ hervormingen invoeren. De budgettaire effecten hiervan zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Echter, vanwege onvoldoende onderbouwing kon het realiteitsgehalte niet worden vastgesteld.
- Een besparing op de algemene ziektekostenverzekering (AZV)⁵ werd door Aruba tot dusver niet voldoende gerealiseerd. Daartoe werd besloten dat Aruba eventuele besparingsverliezen binnen het lopende begrotingsjaar moet compenseren met maatregelen binnen het zorgbudget.

Curaçao

- De inspanningen van het in 2021 gestarte project belastingverhogingen leidden in het eerste halfjaar van 2022 tot een verhoging van de belastingbaten, wat ten goede komt aan het tekort op de gewone dienst.
- Het Cft benadrukte in het eerste halfjaar (wederom) dat besparingen in de medische zorg en sociale zekerheid nodig zijn om een houdbaar en betaalbaar zorgstelsel te kunnen waarborgen.

¹ Vanwege de effecten van de Covidpandemie besloot de RMR op 4 februari 2022 de Landen toestemming te verlenen om voor het begrotingsjaar 2022 af te mogen wijken van begrotingsevenwicht.

² Vooruitlopend op de Rijkswet Aruba financieel toezicht (RAft) heeft de RMR Aruba de mogelijkheid gegeven om investeringen te financieren middels de lopende inschrijving via Nederland.

³ De RMR heeft Sint Maarten de mogelijkheid geboden om, ondanks het tekort op de begroting, investeringen te financieren op basis van artikel 16 van de Rft.

⁴ In de halfjaarrapportage van het CAft staat vermeld dat de streefdatum van 1 januari 2023 nog onzeker is. Inmiddels is gebleken dat deze datum niet haalbaar is en zullen hervormingen per 1 januari 2024 worden ingevoerd.

⁵ In 2020 besloot de RMR dat bij de AZV jaarlijks ANW 60 miljoen moest worden bespaard.

Sint Maarten

- Ter verbetering van het financieel beheer en verhoging van de belasting-compliance maakte Sint Maarten aanvang met het opschonen van administraties, het wegwerken van achterstanden en het invorderen van achterstallige betalingen. Dit leidde echter nog niet direct tot extra belastinginkomsten.
- In het eerste halfjaar zette Sint Maarten belangrijke stappen om de continuïteit en betaalbaarheid van de zorgsector, die grote cumulatieve tekorten kent, te garanderen.

Onze referentie

2022-0000553082

Datum

16 augustus 2022

Bonaire

- Het Cft BES vroeg in het eerste halfjaar aandacht voor de kadernota grondbeleid, die nog niet door Bonaire is vastgesteld.
- De externe accountant gaf een oordeelonthouding af over boekjaar 2021, maar keurde de eindbalans 2021 goed. Wanneer de kwaliteit van zowel de administratieve organisatie als de interne beheersing wordt gecontinueerd verwacht de accountant over het boekjaar 2022 een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en financiële rechtmatigheid te kunnen afgeven.

Sint Eustatius

- Sint Eustatius volgde het verzoek van het Cft BES op om concrete deadlines te stellen voor de verbetering van het financieel beheer. Hierbij zijn de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening van 2020 leidend.
- Daarnaast gaf Sint Eustatius gehoor aan het verzoek van het Cft BES om de voortgang van projecten die worden gefinancierd met een bijzondere uitkering inzichtelijker te maken.

Saba

- Het Cft BES adviseerde Saba om bij de verstrekking van bijzondere uitkeringen vooraf een betere afweging te maken van de integrale baten en lasten om beter rekening te kunnen houden met de structurele lasten die gepaard gaan met investeringen.
- Daarnaast stelde Saba een plan van aanpak op om de afdeling financiën te herstructureren en te versterken met een planning- en controlteam.

Uitgelicht thema: "Overheidsschuld van de Landen"

- De schuldquote van Aruba bevindt zich sinds 2014 boven de kritieke 70-procentlijn en sinds de Covidpandemie boven de 100 procent. In 2021 had Aruba 23 procent van het bbp aan leningen afgesloten.
- Ook de schuldquote van Curaçao kwam door de liquiditeitsleningen, in totaal 19 procent van het bbp, boven de 70 procent uit.
- Sint Maarten bleef in 2021 met 58 procent buiten de gevarenzone ondanks dat voor 18 procent van het bbp aan liquiditeitsleningen werd afgesloten.

Volgnummer	Naam
1	Halfjaarrapportage C(A)ft en Cft BES (januari 2022 - juni 2022)